УДК 343.13:341.31
DOI https://doi.org/10.32782/klj/2026.3.46

Нагорний А. М.,
здобувач науково-дослідної лабораторії з проблем державотворення
та правозастосування
Навчально-наукового інституту права та психології
Національної академії внутрішніх справ
ORCID: 0009-0009-5264-0572

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ У МІСЦЯХ ВЕДЕННЯ АКТИВНИХ БОЙОВИХ ДІЙ

Анотація. У статті здійснюється комплексний порівняльно-правовий і криміналістичний аналіз зарубіжних підходів до організації та проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях ведення активних бойових дій, з акцентом на практичній імплементації цих підходів у вітчизняні реалії. На основі міжнародних стандартів документування порушень міжнародного гуманітарного та кримінального права (Берклійський протокол щодо цифрових відкритих джерел, методичні документи Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду), а також національних моделей окремих держав узагальнено організаційні, тактичні та доказові механізми розслідування в умовах збройного конфлікту: створення спеціалізованих слідчих і фактологічних органів з розмежуванням функцій правової оцінки та кримінального переслідування; стандартизацію процедур виявлення, фіксації та верифікації цифрових доказів (геолокаційні, метадані, фото- та відеоматеріали з відкритих джерел); забезпечення безперервності ланцюга збереження доказів в умовах обмеженого доступу до місця події; використання дистанційних і змішаних форм проведення слідчих (розшукових) дій; а також моделі відкладеного (документаційного) розслідування, розраховані на подальше кримінальне переслідування після завершення активної фази бойових дій. Проаналізовано ізраїльську модель розслідування інцидентів, пов'язаних із веденням бойових дій (Механізм фактологічної оцінки Генерального штабу, Корпус Військового прокурора-адвоката, Слідчий відділ військової поліції), а також колумбійську модель спеціальної перехідної юрисдикції (Jurisdicción Especial para la Paz), що здійснює розслідування злочинів, вчинених у зв'язку зі збройним конфліктом, на засадах пріоритизації та відбору найбільш тяжких і показових справ. Окремо розкрито критичні застереження міжнародних моніторингових органів щодо ризиків втрати незалежності розслідування в разі суміщення функцій правового супроводу бойових операцій і кримінального переслідування за наслідками цих операцій.

Систематизовано багаторівневий зарубіжний досвід крізь призму актуальних потреб органів досудового розслідування України, які здійснюють документування кримінальних правопорушень безпосередньо в районах бойових дій або на деокупованих територіях. Практичне значення дослідження полягає у формулюванні критеріїв розмежування невідкладних і відкладених слідчих (розшукових) дій в умовах бойових дій, а також пропозицій щодо стандартизації протоколів фіксації доказів для підвищення їх допустимості та достовірності в подальшому судовому провадженні.

Ключові слова: *досудове розслідування; бойові дії; збройний конфлікт; воєнні злочини; зарубіжний досвід; ланцюг збереження доказів; цифрові докази; Берклійський протокол.*

Nahornyi A. M. Foreign experience of pre-trial investigation in areas of active hostilities

Abstract. The article provides a comprehensive comparative-legal and forensic analysis of foreign approaches to organising and conducting pre-trial investigation of criminal offences committed in areas of active hostilities, with emphasis on the practical transplantation of these approaches into Ukraine's context. Drawing on international standards for documenting violations of international humanitarian and criminal law (the Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations, policy papers of the Office of the Prosecutor of the International Criminal Court), as well as national models of individual states, it synthesises organisational, tactical, and evidentiary mechanisms for investigation under armed-conflict conditions: the creation of specialised investigative and

© Нагорний А. М., 2026
Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

fact-finding bodies with a separation of legal-advisory and prosecutorial functions; standardisation of procedures for identifying, recording, and verifying digital evidence (geolocation and metadata, open-source photo and video material); ensuring an unbroken chain of custody under conditions of restricted access to the scene; the use of remote and hybrid forms of conducting investigative (search) actions; and models of deferred (documentation-based) investigation designed for subsequent prosecution after the active phase of hostilities has ended. The paper analyses the Israeli model of investigating hostilities-related incidents (the General Staff's Fact-Finding and Assessment Mechanism, the Military Advocate General's Corps, the Military Police Criminal Investigation Division) and the Colombian model of a special transitional jurisdiction (Jurisdicción Especial para la Paz), which investigates crimes committed in connection with the armed conflict on the basis of prioritisation and selection of the most serious and representative cases. Particular attention is paid to the critical reservations expressed by international monitoring bodies regarding the risk of loss of investigative independence where the functions of legal advice on combat operations and criminal prosecution for the consequences of those operations are combined within a single body.

The article systematises multi-level foreign experience specifically through the current needs of Ukraine's pre-trial investigation bodies, which document criminal offences directly in areas of hostilities or in de-occupied territories. The study's practical value lies in formulating criteria for distinguishing urgent from deferred investigative (search) actions under combat conditions, as well as proposals for standardising evidence-recording protocols to strengthen their admissibility and reliability in subsequent court proceedings.

Key words: *pre-trial investigation; hostilities; armed conflict; war crimes; foreign experience; chain of custody; digital evidence; Berkeley Protocol.*

Постановка проблеми. Повномасштабна збройна агресія Російської Федерації проти України зумовила безпрецедентне для вітчизняної практики завдання – забезпечити повноцінне досудове розслідування кримінальних правопорушень на територіях, де тривають активні бойові дії, або на щойно деокупованих територіях. Масштаб цього завдання ілюструється офіційною статистикою: за даними Офісу Генерального прокурора України, станом на травень 2026 року зафіксовано 256 тисяч кримінальних правопорушень, пов'язаних зі збройною агресією РФ, з яких понад 225 тисяч кваліфіковано саме як воєнні злочини – і ця кількість продовжує стрімко зростати (для порівняння, наприкінці травня 2024 року йшлося про 129 тисяч таких правопорушень, а вже станом на квітень 2026 року – про 221,9 тисячі). Лише за період із червня 2025 по червень 2026 року правоохоронні органи додатково зареєстрували 72 295 нових кримінальних проваджень, пов'язаних із російською агресією, з яких 68 900 – за статтею 438 Кримінального кодексу України (порушення законів та звичаїв війни)[5].

Наведені показники засвідчують не лише масштаб злочинної діяльності, а й об'єктивну неспроможність органів досудового розслідування забезпечити повноцінне, невідкладне документування кожного окремого епізоду в режимі реального часу. Це прямо підтверджується тим, що Офіс Генерального прокурора був змушений розробити окрему Стратегію розслідування міжнародних злочинів на 2026-2028 роки, яка вперше на офіційному рівні запроваджує принципи пріоритизації справ і використання типових (шаблонних) моделей розслідування для більш ефективного розподілу обмежених ресурсів. Показово й те, що, за оцінками фахових правозахисних організацій, близько 97-98% справ про воєнні злочини наразі розглядаються судами заочно, за відсутності обвинуваченого, – а це означає, що переважна більшість доказової бази у таких провадженнях формується виключно на етапі документування самого інциденту, часто без жодної подальшої можливості проведення слідчих дій за участю сторони обвинувачення.

У таких умовах органи досудового розслідування стикаються з об'єктивними обмеженнями, не властивими звичайній слідчій практиці мирного часу: неможливістю негайного доступу до місця події, яке може перебувати під контролем противника або в зоні активного вогневого контакту; руйнуванням матеріальної слідової картини внаслідок подальших бойових дій; загрозою життю і здоров'ю слідчих, дізнавачів та експертів під час виїзду на місце події; розосередженням свідків і потерпілих унаслідок вимушеного масового переміщення населення; а також ускладненою або взагалі неможливою комунікацією з особами, які перебувають на тимчасово окупованій території. Додатковим виміром проблеми є документування злочинів проти дітей (за даними Офісу Генерального прокурора, станом на жовтень

2025 року внаслідок збройної агресії загинула 661 дитина та понад 2203 дітей отримали поранення) і масштабного знищення об'єктів культурної спадщини, що вимагає спеціалізованих, вузькопрофільних підходів до збирання доказів, які виходять за межі традиційної слідчої підготовки[5].

Використання напрацювань інших держав, які мали чи мають подібний досвід документування кримінальних правопорушень в умовах збройного конфлікту – зокрема щодо пріоритизації справ в умовах їх масового вчинення, дистанційної фіксації доказів та інституційного розмежування функцій фактологічної оцінки й кримінального переслідування, – виступає одним із ключових ресурсів для формування ефективної вітчизняної моделі досудового розслідування, здатної впоратися з реальним масштабом виявленого злочинного явища, а не лише з його частковою, вибірковою фіксацією.

Метою статті є аналіз позитивних зарубіжних практик організації та проведення досудового розслідування кримінальних правопорушень у місцях ведення активних бойових дій, а також подальша можливість адаптації та впровадження цих практик у сучасні реалії України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організаційно-правового та криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень в умовах збройного конфлікту досліджували такі науковці, як В.В. Тіщенко[6], В.Ю. Шепітько[7], Г.О. Пожар, Д.Б. Сергєєва та інші. Водночас аналіз їхніх праць, а також інших наукових досліджень у цій сфері свідчить, що в межах проблематики організації розслідування безпосередньо в районах ведення бойових дій – на відміну від розслідування вже завершених інцидентів – залишається низка аспектів, які потребують подальшого вивчення, зокрема щодо тактики невідкладних слідчих (розшукових) дій в умовах обмеженого доступу до місця події та стандартизації фіксації цифрових доказів.

Виклад основного матеріалу. Вивчення практичного досвіду держав, які мали чи мають досвід документування кримінальних правопорушень в умовах активного збройного конфлікту, дозволяє визначити ті підходи та напрацювання, які можуть бути найбільш перспективними й адаптованими до вітчизняних реалій. Основними напрямами удосконалення мають стати: розмежування невідкладних і відкладених слідчих (розшукових) дій залежно від безпекової обстановки; стандартизація протоколів фіксації цифрових доказів; забезпечення інституційної незалежності органів, які здійснюють розслідування, від органів військового командування; а також розвиток дистанційних форм проведення процесуальних дій.

Проведення досудового розслідування в районах активних бойових дій істотно відрізняється від розслідування кримінальних правопорушень у звичайних умовах. Небезпека повторних обстрілів, мінування території, руйнування транспортної та комунікаційної інфраструктури, переміщення населення, відсутність стабільного зв'язку, обмежений доступ до місця події та ризик знищення матеріальних слідів зумовлюють необхідність застосування спеціальних організаційних і криміналістичних алгоритмів. У таких умовах ефективність розслідування залежить не лише від процесуальної компетентності слідчого, а й від попереднього оцінювання безпекової ситуації, координації з військовими підрозділами, саперами, судово-медичними експертами, фахівцями з цифрових технологій і представниками міжнародних організацій.

Зарубіжний досвід свідчить, що основоположним принципом розслідування подій, пов'язаних зі збройними конфліктами, є поєднання оперативності з безпекою учасників слідчих дій та збереженням доказової інформації. Міжнародний комітет Червоного Хреста наголошує, що розслідування можливих порушень міжнародного гуманітарного права має розпочинатися невідкладно, оскільки можливість виявлення та належного збирання доказів часто існує лише протягом нетривалого часу після події. Водночас вимога оперативності не означає допустимості необґрунтованого ризику для слідчо-оперативної групи, експертів, потерпілих чи свідків[12].

У практиці міжнародних та іноземних органів розслідування доступ до місця події, розташованого в зоні бойових дій, зазвичай здійснюється поетапно. Спочатку проводиться дистанційне оцінювання обстановки на підставі супутникових знімків, матеріалів безпілотних

літальних апаратів, повідомлень військових підрозділів, даних розвідки та інформації місцевих органів влади. Після цього визначаються безпечні маршрути пересування, імовірність повторного вогневого ураження, наявність мін, нерозірваних боєприпасів, пошкоджених інженерних споруд та інших небезпечних об'єктів. Безпосередній огляд розпочинається лише після підтвердження можливості відносно безпечного перебування на відповідній території.

Подібна організація потребує запровадження диференційованого порядку огляду місця події. Залежно від рівня загрози можуть застосовуватися повний, скорочений або дистанційний формат огляду. Повний огляд проводиться за умови стабільної безпекової ситуації та передбачає детальне дослідження території, фото- і відеофіксацію, складання планів і схем, вилучення матеріальних об'єктів, огляд тіл загиблих та залучення необхідних спеціалістів. Скорочений огляд застосовується за наявності реальної загрози повторного обстрілу і передбачає першочергову фіксацію та вилучення об'єктів, які мають найбільше доказове значення або можуть бути швидко втрачені. Дистанційний формат ґрунтується на використанні безпілотних літальних апаратів, супутникових зображень, відеозаписів, тривимірного моделювання та відкритих цифрових джерел.

Важливе значення має досвід держав – членів НАТО щодо використання так званих доказів із поля бою – *battlefield evidence*. Під ними розуміють інформацію або матеріальні об'єкти, отримані під час військових операцій, які можуть бути передані правоохоронним органам і використані в судовому провадженні. У 2020 році НАТО затвердило політику щодо доказів із поля бою, спрямовану на створення умов для передавання інформації, зібраної військовими підрозділами, компетентним правоохоронним і судовим органам[11].

Відповідний підхід має принципове значення, оскільки військовослужбовці нерідко першими прибувають на місце обстрілу, виявляють тіла загиблих, уламки боєприпасів, документи, електронні носії, зброю та інші об'єкти. Проте первинно такі матеріали можуть збиратися для виконання розвідувальних або оперативно-військових завдань, а не для подальшого доказування у кримінальному провадженні. Через це виникає ризик втрати інформації про час, місце, обставини виявлення об'єкта, осіб, які мали до нього доступ, а також про умови його пакування, зберігання та передавання.

Зарубіжна практика розв'язує цю проблему шляхом навчання військовослужбовців базових правил криміналістично коректного поводження з потенційними доказами. Йдеться не про наділення військових повноваженнями слідчих, а про формування криміналістичної обізнаності: уміння не змінювати обстановку без необхідності, здійснити первинну фотофіксацію, позначити координати, записати час виявлення, забезпечити окреме пакування об'єктів і задокументувати кожний етап їх передавання. Доктринальні матеріали НАТО передбачають, що захоплені матеріали й документи, які можуть бути використані як докази воєнних злочинів, злочинів проти людяності або терористичних правопорушень, повинні зберігатися окремо та передаватися військовій поліції або іншому компетентному органу розслідування.

Водночас слід наголосити, що міжнародні документи не встановлюють єдиної уніфікованої моделі розслідування в умовах бойових дій, натомість пропонують сукупність стандартів, орієнтованих на збереження доказової цінності здобутої інформації для подальшого судового провадження – як національного, так і міжнародного.

Варто відмітити, що сьогодні ключовим міжнародним стандартом у цій сфері є Берклійський протокол щодо цифрових відкритих джерел (Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations), розроблений Центром з прав людини Школи права Каліфорнійського університету в Берклі спільно з Управлінням Верховного комісара ООН з прав людини у 2020 році[8]. Протокол установлює мінімальні стандарти виявлення, збирання, збереження, верифікації та аналізу матеріалів соціальних мереж та інших цифрових відкритих джерел з метою підвищення ефективності їх використання в розслідуваннях порушень міжнародного кримінального, гуманітарного права та права прав людини [2]. Особливе значення Протокол має саме для розслідувань в умовах активних бойових дій, коли безпосередній доступ слідчого до місця події часто неможливий, а основним джерелом первинної

інформації є матеріали, поширені очевидцями, волонтерами чи журналістами через відкриті цифрові канали. Протокол детально регламентує процедури забезпечення автентичності такого матеріалу (перевірка метаданих, геолокаційна прив'язка, хеш-ідентифікація файлів) та вимоги до безперервності ланцюга збереження цифрових доказів від моменту їх виявлення до передачі уповноваженому органу, до чого слід адаптувати українське законодавство[3].

Разом з тим, не менш важливими є методичні підходи закладені й у політичних документах Офісу Прокурора Міжнародного кримінального суду щодо попереднього вивчення ситуацій та відбору справ, які орієнтують національні органи розслідування на пріоритизацію найбільш тяжких і репрезентативних епізодів у ситуації масового вчинення кримінальних правопорушень, коли повне розслідування кожного окремого епізоду в режимі реального часу є практично неможливим.

Відтак, перспективним в цьому контексті є застосування спеціалізованих захищених платформ для передавання доказової інформації. Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду запровадив систему OTPLink, через яку зовнішні суб'єкти та свідки можуть передавати інформацію і матеріали, що стосуються міжнародних злочинів. Використання таких платформ дозволяє структурувати масиви цифрових даних, знизити ризик їх втрати й забезпечити захищений канал комунікації з особами, які перебувають у різних державах або небезпечних регіонах[4].

Значний інтерес становить досвід Міжнародного кримінального суду щодо формування спеціалізованих слідчо-криміналістичних груп. У 2022 році Офіс прокурора МКС направив в Україну групу з 42 слідчих, судових експертів і допоміжного персоналу. Такий формат ілюструє комплексний характер розслідування подій збройного конфлікту, за якого процесуальні рішення, криміналістичне документування, цифровий аналіз, робота зі свідками та міжнародна координація здійснюються в межах єдиної стратегії[4].

Ізраїльський досвід становить показовий приклад інституційної моделі розслідування інцидентів, що виникають безпосередньо в ході ведення бойових дій. В Армії оборони Ізраїлю функціонує багаторівнева система: первинну фактологічну оцінку інцидентів, пов'язаних із застосуванням сили під час бойових операцій, здійснює Механізм фактологічної оцінки Генерального штабу, який на основі оперативних матеріалів, свідчень військовослужбовців і технічних даних (записи безпілотних літальних апаратів, журнали цілевказання) готує первинний фактологічний висновок щодо обставин інциденту. У разі виявлення обґрунтованої підозри у вчиненні кримінального правопорушення матеріали передаються до Корпусу Військового прокурора-адвоката, який ухвалює рішення про відкриття кримінального розслідування, що надалі здійснюється Слідчим відділом військової поліції [13; 1].

Так, з 2014 року Армія оборони Ізраїлю проводить розслідування інцидентів, що сталися в Газі під час операції «Захисний край» (липень-серпень 2014 року), та викликали занепокоєння щодо дотримання Армією оборони Ізраїлю ізраїльського законодавства та міжнародного права збройних конфліктів. У ході розслідування офіс Генерального військового адвоката – головного військового юрисконсульта Ізраїлю – розглянув близько 360 інцидентів, направивши 24 з них на кримінальне розслідування. Наразі це призвело до засудження трьох солдатів за злочин мародерства [1].

Показово, що ця модель передбачає чітке розмежування трьох послідовних етапів – оперативної фактологічної оцінки, правового аналізу та власне кримінального розслідування – що дозволяє здійснювати первинну фіксацію обставин інциденту практично одразу після його настання, без очікування завершення активної фази бойових дій, і водночас відкласти власне кримінальне розслідування до моменту, коли це стає безпечно і практично можливим. Водночас міжнародні моніторингові органи, зокрема Управління Верховного комісара ООН з прав людини та Міжнародна комісія юристів, неодноразово висловлювали застереження щодо структурного конфлікту інтересів цієї моделі: оскільки Корпус Військового прокурора-адвоката одночасно надає правові консультації командуванню під час планування та проведення бойових операцій і згодом приймає рішення про відкриття кримінального розслідування щодо наслідків цих

самих операцій, це ставить під сумнів незалежність і безсторонність розслідування [14; 16]. Цей критичний висновок має самостійне практичне значення для формування вітчизняної моделі: він підтверджує необхідність інституційного розмежування органів правового супроводу бойових дій і органів, уповноважених розслідувати кримінальні правопорушення, вчинені в ході таких дій.

Колумбійський досвід демонструє альтернативну модель – розслідування злочинів, вчинених у зв'язку зі збройним конфліктом, у межах спеціальної перехідної юрисдикції. Створена відповідно до Мирної угоди 2016 року між урядом Колумбії та Революційними збройними силами Колумбії, Спеціальна юрисдикція для миру (Jurisdicción Especial para la Paz, JEP) є судовим компонентом Комплексної системи істини, справедливості, репарації та неповторення [10; 9]. На відміну від ізраїльської моделі, орієнтованої на розслідування окремих інцидентів у режимі, максимально наближеному до реального часу, колумбійська модель побудована на засадах пріоритизації та відбору: розслідуванню в межах JEP підлягають насамперед найбільш тяжкі та репрезентативні випадки, а також особи, які несуть найбільшу відповідальність за системні порушення, вчинені протягом багаторічного збройного конфлікту, тоді як менш тяжкі епізоди можуть розглядатися в узагальненому порядку в межах колективних справ (macro-casos) [15]. У вересні 2025 року JEP ухвалила перші вироки за результатами розгляду таких колективних справ, що стало безпрецедентним прикладом практичної реалізації моделі відкладеного, але системного розслідування злочинів воєнного часу [9].

Ключовим методологічним висновком з колумбійського досвіду для вітчизняної практики є принцип пріоритизації та стратегічного відбору справ в умовах, коли одночасне повне розслідування кожного окремого епізоду, вчиненого в зоні бойових дій, є ресурсно неможливим: слідчі органи повинні мати чіткі, заздалегідь визначені критерії відбору справ для пріоритетного розслідування (тяжкість наслідків, системний характер діяння, доказова доступність, репрезентативність для встановлення загальної картини подій), тоді як решта задокументованих епізодів накопичується у форматі, придатному для подальшого розслідування без втрати доказової цінності.

Узагальнюючи розглянутий зарубіжний досвід, можна виокремити такі спільні організаційно-тактичні елементи, застосовні до умов ведення активних бойових дій: – розмежування невідкладної фактологічної фіксації обставин події та власне кримінального розслідування, яке може бути відкладене до настання безпечних умов; – інституційна незалежність органу, який ухвалює рішення про відкриття кримінального провадження, від структур, залучених до планування чи супроводу бойових дій; – стандартизація процедур збирання й верифікації цифрових доказів як основного джерела інформації в умовах обмеженого фізичного доступу до місця події; (4) наявність чітких критеріїв пріоритизації справ для розслідування в умовах масового та одночасного вчинення правопорушень.

Висновки. У процесі адаптації зарубіжного досвіду з метою підвищення ефективності досудового розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у місцях ведення активних бойових дій, доцільно враховувати низку ключових положень: по-перше, необхідне законодавче й відомче закріплення розмежування невідкладних слідчих (розшукових) дій, які можуть і повинні проводитися безпосередньо в ході чи одразу після бойового зіткнення, та відкладених слідчих дій, проведення яких переноситься до настання безпечних умов, без втрати доказової цінності зафіксованого матеріалу; по-друге, важливим завданням є розроблення уніфікованого протоколу фіксації цифрових доказів (фото-, відеоматеріалів, геолокаційних і метаданих) відповідно до стандартів, аналогічних Берклійському протоколу, з обов'язковим забезпеченням безперервності ланцюга збереження доказів; по-третє, ефективність розслідування можлива лише за умови інституційної незалежності слідчих органів від структур військового командування, залучених до планування бойових операцій, – за прикладом критичних застережень щодо ізраїльської моделі; по-четверте, в умовах масового й одночасного вчинення правопорушень доцільним є запровадження чітких критеріїв пріоритизації та відбору справ для першочергового розслідування за прикладом колумбійської моделі, за одночасного

забезпечення можливості подальшого розслідування решти задокументованих епізодів. Крім того, необхідним є розроблення методичних рекомендацій щодо тактики проведення слідчих (розшукових) дій у дистанційному та змішаному форматах, а також підготовка слідчих і оперативних працівників до роботи в умовах підвищеної небезпеки для життя і здоров'я.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Генеральний військовий прокурор Ізраїлю завершує розслідування «Чорної п'ятниці» та інші: попередні спостереження (Israel's Military Advocate General Terminates 'Black Friday' and Other Investigations: Initial Observations), 2018. URL: https://www.lawfaremedia.org/article/israels-military-advocate-general-terminates-black-friday-and-other-investigations-initial (дата звернення 12.07.2026).

2. Документування воєнних злочинів: як працює протокол Берклі? URL: https://ecpl.com.ua/news/dokumentuvannia-voiennykh-zlochyniv-iak-pratsiuie-protokol-berkli/ (дата звернення 14.07.2026).

3. Кримінальний процесуальний кодекс України від 13.04.2012 № 4651-VI. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text (дата звернення 22.07.2026).

4. Прокурор МКС Карім А.А. Хан КС оголошує про запуск розширеної платформи для подання доказів: OTPLink. URL: https://www.icc-cpi.int/news/icc-prosecutor-karim-aa-khan-kc-announces-launch-advanced-evidence-submission-platform-otplink?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 24.07.2026).

5. Статистика Офісу Генерального прокурора. URL: https://gp.gov.ua/ua/posts/statistika (дата звернення 14.07.2026).

6. Тіщенко В.В. Криміналістика: теорія і практика підготовки кадрів для органів досудового розслідування. Одеса: Юридична література, 2022. 312 с.

7. Шепітько В.Ю. Криміналістика: підручник. 6-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2021. 456 с.

8. Berkeley Protocol on Digital Open Source Investigations: A Practical Guide on the Effective Use of Digital Open Source Information in Investigating Violations of International Criminal, Human Rights and Humanitarian Law. Human Rights Center, UC Berkeley School of Law; UN OHCHR, 2020. URL: https://humanrights.berkeley.edu/publications/berkeley-protocol-on-digital-open-source-investigations/ (дата звернення 14.07.2026).

9. Colombia's Peace Process: an unprecedented tribunal hands down its first convictions. EJIL: Talk!, 2025. URL: https://www.ejiltalk.org/colombias-peace-process-an-unprecedented-tribunal-hands-down-its-first-convictions/ (дата звернення 17.07.2026).

10. Conozca aquí qué es la Jurisdicción Especial para la Paz. Misión de Observación Electoral. URL: https://moe.org.co/en/jurisdiccion-especial-para-la-paz/ (дата звернення 14.07.2026).

11. Countering terrorism. URL: https://www.nato.int/en/what-we-do/deterrence-and-defence/countering-terrorism?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 24.07.2026).

12. Guidelines on investigating violations of international humanitarian law: law, policy, and good practice. URL: https://www.icrc.org/sites/default/files/document/file_list/guidelines_on_investigating_violations_of_ihl_final.pdf?utm_source=chatgpt.com (дата звернення 24.07.2026).

13. Is the IDF's ongoing Gaza operation complying with the laws of war? The Times of Israel, 2023. URL: https://www.timesofisrael.com/is-the-idfs-ongoing-gaza-operation-complying-with-the-laws-of-war/ (дата звернення 24.07.2026).

14. Israel: reform military justice system and ensure accountability for crimes under international law. International Commission of Jurists, 2022. URL: https://www.icj.org/israel-reform-military-justice-system-and-ensure-accountability-for-crimes-under-international-law/ (дата звернення 13.07.2026).

15. Symposium on Colombia's special jurisdiction for peace. International Review of the Red Cross, 2025. URL: https://international-review.icrc.org/articles/symposium-on-colombias-special-jurisdiction-of-peace-930 (дата звернення 22.07.2026).

16. Thematic report – Indiscriminate and disproportionate attacks during the conflict in Gaza (October-December 2023). OHCHR, 2024. URL: https://www.un.org/unispal/document/thematic-report-ohchr-19jun24/ (дата звернення 17.07.2026).

Дата першого надходження статті до видання: 27.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.08.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.11.2026